

Asia: VN/5061/2021

Lausuntopyyntö lukiokoulutuksen laatustrategian luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon tiivistelmä

Kasvukeskusten lähellä (Tre-JKL-Lahti) mutta liikenneyhteyksien ulottumattomissa sijaitsevan lukion näkökulmasta on tärkeää, että nuoret voivat osallistua toisen asteen koulutukseen kotona asuen. Opetuksen laadun näkökulmasta pitäisi löytää nykyistä paremmin ratkaisuja pätevän henkilöstön saatavuuteen sekä lukioden johtamiseen erityisesti pienillä paikkakunnilla, koska lukiokoulutuksella on iso merkitys sosioekonomisesta taustasta johtuvien erojen tasoittamisessa. Lukioden, työelämän ja korkeakoulujen yhteistyölle on määriteltävä nykyistä paremmat minimimitavoitteet.

Johdanto

Luonnoksen johdannossa todetaan: "Lukion laatustrategian tavoitteena on luoda yhdensuuntaiset periaatteet ja suuntaviivat lukiokoulutuksen eri toimijoiden laadunhallinnalle ja sen johtamiselle." Pienen lukiokoulutuksen järjestäjän näkökulmasta kansallista ohjausta pidetään hyvänä asiana. Kuitenkin tällä hetkellä isojen, keskisuurten ja pienten lukioden välillä on laadunhallinnassa merkittäviä eroja, mikä osaltaan johtune lukiokoulutuksen johtamiseen varattujen resurs- sien eroavuuksista; useissa kunnissa lukion rehtori saattaa hoitaa myös perusopetuksen rehtorin tehtävät sekä toimialajohtajan tehtävät.

Lisäksi todetaan: "Näin laatustrategia tukee lukiokoulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen kehittymistä oppivaksi yhteisöksi, jossa yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista ja osaamista kehitetään suunnitelmallisesti." Oppivan yhteisön tunnusmerkit olisi hyvä määritellä seurattavissa laatutekijöissä.

Visio lukiokoulutuksesta ja lukiokoulutuksen laadunhallinnasta

-

Laadunhallinta suomalaisessa koulutusjärjestelmässä

-

Keskeiset toimijat

Toimintaympäristön kuvaus

Toimintaympäristön kuvauksessa todetaan: "Lukiokoulutuksen ja perusopetuksen yhteys näkyy myös yhteisinä opettajaresursseina ja tiloina erityisesti harvaan asutuilla alueilla." Paitsi lukion ja perusopetuksen yhteys pienessä kunnassa on myös erittäin tärkeää se, että opettajilla on kelpoisuuksia useaan oppiaineeseen tai luokanopettajan + aineenopettajan kelpoisuus. Tämä tulisi huomioida nykyistä paremmin palkkausjärjestelmässä jotta harvaan asutulle seudulle saadaan monitaitoisia opettajia. Siten myös lukiolaisilla olisi entistä paremmat mahdollisuudet asuinpaikasta riippumatta toisen asteen tutkinnon suorittamiseen, hyvät eväät elämään sekä jatko-opinnoissa ja työelämässä pärjäämiseen. On oltava mahdollisuus sivistää ja kouluttaa itseään taloudellisista lähtökohdista riippumatta niin, ettei tarvitse muuttaa pois kotoa.

Todetaan: "Lukioiden ja korkeakoulujen yhteistyön tiivistämisen tavoitteena on muun muassa tukea ylioppilaiden siirtymiä korkeakoulutukseen ja edelleen työelämään." Yhteistyö asiassa on tällä hetkellä epämääräisen sattumanvaraista. Valtakunnallinen minitavoitemalli tarvitaan, esim. pakollinen TET-jakso työelämässä ja korkeakoulussa.

Todetaan: "Teknologian nopea kehittyminen voi tuottaa koulutussektorille mahdollisuuksia, joita emme vielä osaa ennakoida." Tässä suhteessa on tarpeen huolehtia kansallisen ohjauksen riittävydestä sekä alueellisesta verkostoitumisesta koulutuksen järjestäjien kesken, jotta jokaisella lukiolla on ajanmukaiset välineet ja sähköiset oppimisympäristöt sekä riittävä osaaminen. Kuten luonnoksessa todetaan: "Digitaalisia palveluita hyödynnettäessä pedagogisen suunnittelutyön, kehittämisen ja johtamisen merkitys korostuvat."

Todetaan: "Opiskelija voi opiskella joustavasti oman jaksamisen, aikataulujen ja työtilanteen mukaan etä- tai verkko-opetuksen mahdollisuuksia hyödyntäen." Pienessä lukiossa opiskelu on hyvin ohjelmoitua eikä joustavuuteen välttämättä ole mahdollisuuksia, koska kurssit järjestyvät vain kerran lukuvuodessa. Digitalisaatio ja lukioiden välinen yhteistyö voi tuoda apuja tähän ongelmaan.

Todetaan: "Erityisen tärkeää on varmistaa opetushenkilöstön digipedagoginen osaaminen ja sen systemaattinen kehittäminen." Digipedagogisen osaamisen varmistamiseksi tulisi määrittellä vähimmäisresurssi ei pelkästään laatutekijöissä vaan myös virkaehtosopimustasolla.

Lukiokoulutuksen laatutekijät

Lukiokoulutuksen laatutekijät: "Laadunhallinta näkyy lukion arjessa panostuksena yhteisölliseen ja osallistavaan laadun kehittämiseen." Suomen Lukiolaisten Liitto on v. 2021 lausunnossaan Koulutuspoliittisen selonteon luonnoksesta esittänyt, että valtakunnallinen opiskelijapalautejärjestelmä voisi toimia lukiokoulutuksen laadunvarmistuksen merkittävänä osana tuoden vertailukelpoista tietoa koulutuksen laadusta ja opiskelijoiden hyvinvoinnista. Pieni lukiokoulutuksen järjestäjä tukee tätä ajatusta.

Ohjaussuunnitelman merkitys on paitsi yksi laadukkaan oppimisen kulmakivi myös tärkeä lukiolaisen hyvinvointia edistävä tekijä. "Koulutuksen järjestäjä perehdyttää opetus- ja ohjaushenkilöstön ohjaussuunnitelmaan osana osaamisen johtamista." Koulutuksen järjestäjä olisi tässä syytä personoida.

Laadukas oppiminen

Hyvinvointi ja osallisuus

-

Kehittyvä toimintakulttuuri

-

Saavutettava lukiokoulutus

-

Laatustrategian toteuttamisesta

-

Liite

-

Terho Pertti
Kuhmoisten kunta - sivistystoimenjohtaja